

OCENA ROZPŁODU SAMIC LISÓW POSPOLITYCH I POLARNYCH
NA FERMACH UZNANYCH W LATACH 1983-1984

Andrzej Frindt, Maria Bednarz, Bożena Korneluk

Instytut Hodowli Zwierząt i Technologii Produkcji Zwierzęcej,
SGGW-AR w Warszawie

Zakład Hodowli i Użytkowania Zwierząt Futerkowych
i Drobного Inwentarza

WSTĘP

Produkcja i eksport skór lisów pospolitych i polarnych stanowi obecnie poważną pozycję w gospodarce państwa. O wielkości tej produkcji decydują głównie: wielkość stada samic oraz wyniki ich rozrodu. Badania krajowe potwierdzają, że corocznie na polskich fermach około 25-30% samic stada podstawowego nie daje przychówka. Sądzić należy, że głównymi przyczynami tych strat mogą być: jałowość wiążąca się często ze zmianami w układzie rozrodczym samic, niewłaściwa kondycja i złe przygotowanie zwierząt do rozplodu, unasiennienie samic nasieniem samców o małej wartości oraz predyspozycje genetyczne, manifestujące się niszczeniem miotów oraz brakiem troskliwości matczynej. Próba oceny wyników rozrodu dotyczyła z reguły bądź to pojedynczych ferm, bądź też populacji w określonym rejonie. W dostęp-

nej literaturze natomiast bardzo nieliczne są opracowania wyników rozrodu samic z ferm hodowlanych, stanowiących czołówkę hodowlaną kraju. Stan taki skłonił autorów do zajęcia się tym problemem.

MATERIAŁ I METODY

Materiał do pracy zebrano z 21 ferm hodowlanych lisów Polski centralnej. Ogółem analizowano w roku 1983 użytkowość rozplodową 649 samic lisów pospolitych i 3224 samic polarnych oraz 767 samic lisów pospolitych i 3327 samic lisów polarnych w roku 1984. Analizowano następujące wskaźniki rozrodu:

- 1) procent samic niepokrytych,
- 2) procent samic jałowych,
- 3) procent samic, które zniszczyły mioty,
- 4) procent samic, od których nie uzyskano młodych,
- 5) liczbę młodych urodzonych,
- 6) liczbę młodych odsadzonych od samicy,
- 7) średnią liczbę młodych na samicę stada,
- 8) średnią liczbę młodych na samicę, która odchowiała.

OMÓWIENIE

Wyniki rozplodu samic w kolejnych latach przedstawione zostały w tabeli 1 i 2. Analizując uzyskane wyniki stwierdzić można, że od stosunkowo znacznej liczby samic nie uzyskuje się przychówka. Procent takich samic jest wysoki, różny w obu latach. Na wyniki rozrodu samic w poszczególnych fermach rzutować

T a b e l a 1

Wyniki rozrodu lisów pospolitych w latach 1983 i 1984

Rok	n	Samice				nie uzyskane no przy- chówka	n	%	Uro- dzo- nych szt.	Odsa- dzo- nych szt.	Na ♀ sta- da wują- ca szt.	Na ♀ odecho- wu ca szt.	
		nie pokryte		niszczące									
		n	%	n	%								
1983	649	13	2,0	39	6,0	104	16,0	156	24,0	2594	2315	4,0	5,3
1984	767	20	2,6	15	2,0	109	14,0	144	18,8	3325	2870	4,3	5,3
Ogółem	1416	33	2,3	54	3,8	213	15,0	300	21,2	5919	5185	4,2	5,3

Wyniki rozrodu lisów polarnych w latach 1983 i 1984

Rok	Samice				nie uzyska- no przy- chówka	Uro- dzo- nych szt.	Odsa- dzo- nych szt.	Na + sta- da szt.	Na + odcho- wuja- cą szt.
	nie pokryte	jałowe	niszczące mioty						
	n	n	n	n					
	%	%	%	%					
1983	156	350	279	785	24,3	23146	20748	7,2	9,5
1984	56	401	248	705	21,2	24044	21331	7,2	9,2
Ogółem	212	751	528	1490	22,7	47190	42079	7,2	9,3

mogą często bardzo zróżnicowane warunki utrzymania zwierząt. To zróżnicowanie dotyczy w mniejszym stopniu pomieszczeń dla lisów. Znaczne natomiast różnice występują w odniesieniu do składu stosowanej mieszanki pokarmowej oraz techniki krycia. Za zbliżone natomiast uznać można czynniki klimatyczne. Wszystkie bowiem ферmy, w których analizowano wskaźniki rozrodu, położone są w rejonie centralnej Polski, o podobnych warunkach klimatycznych. W roku 1984 zarówno na fermach lisów pospolitych, jak i polarnych, uzyskano lepsze wyniki rozrodu, co tłumaczyć można, być może, bardziej korzystnymi warunkami klimatycznymi w sezonie rozplodowym lisów. Autorom, niestety, nie udało się zebrać danych klimatycznych z roku 1984, co uniemożliwiło ich porównanie i analizę.

Porównując wyniki rozrodu z danymi cytowanymi w fachowej literaturze lub też z wynikami innych opracowań stwierdzić można, że uzyskane wyniki rozrodu w fermach hodowlanych są zbliżone do wyników rozrodu hodowli masowej.

WNIOSKI

1. Należy stwierdzić, że w fermach hodowlanych lisów od stosunkowo wysokiego procentu samic nie uzyskuje się przychówka. Procent ten jest wyższy u samic lisów polarnych.
2. Największe straty w rozrodzie u samic lisów pospolitych powoduje niszczenie młodych, następnie jałowość. Procent samic, których nie udaje się pokryć, jest stosunkowo niski.
3. W rozrodzie lisów polarnych najistotniejszą przyczyną strat jest jałowość samic, kolejną natomiast niszczenie mło-

dych. Również i u tego gatunku procent samic, których nie udało się pokryć jest stosunkowo niski.

A. Frindt, M. Bednarz, B. Korneluk

THE EVALUATION OF FEMALES SILVER FOX REPRODUCTION AT THE
ACKNOWLEDGED FARMS IN 1983 AND 1984

S u m m a r y

In this work coefficients of reproduction were estimated as follows: per cent of non-covered females, per cent of barren females, per cent of destroying litters and rearing females. The mean litter size on the flock female and mean litter size on the flock female rearing puppies were also calculated.

To sum up, in 1983 received informations concerned 649 female of the silver fox and 3219 of the arctic fox. In 1984 631 silver fox and 3304 arctic one were examined. The results showed relatively high per cent of non whelped females. In the silver fox population the difference amongst litter sizes in particular breeding seasons was significant.

А. Фриндт, М. Беднаж, Б. Корнелюк

ОЦЕНКА РАСПЛОДА САМОК ЛИСИЦ И ПЕСЦОВ НА ФЕРМАХ
В 1983-1984 ГОДАХ

Р е з ю м е

Недостаток информации относительно вышеуказанного вопроса был инспирацией для накопления данных и их последующего анализа.

В настоящей работе проведено оценку уровня следующих показателей расплода: процентного содержания неспаренных самок; яловых самок; самок, уничтожающих приплод, и самок, вскармливающих детенышей. Вычислено также среднее количество детенышей на одну самку в стаде и на одну самку, вскармливающую лисят.

В целом в 1983 г. получено информацию по отношению к 649 лисицам и 3219 самкам песцов, а в 1984 г. - 631 лисице и 3304 самкам песцов. Полученные результаты указывают на сравнительно большое процентное содержание самок, которые не дали приплода.

В популяции лисиц наметилась отчетливая дифференциация количества вскармливаемых детенышей на одну самку в последующих сезонах разведения лисиц и песцов.